

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi elintarvikelain
ja Euroopan yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elintarvikelakia ja Euroopan yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annettua lakia. Lakeihin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot ja kuntien elintarvikevalvontaviranomaiset ovat toimivaltaisia valvomaan kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavia tietoja koskevan komission asetuksen noudattamista.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattaville toimijoille ehdotetaan säädettäväksi velvollisuus ilmoittaa toimipaikastaan ja toiminnastaan sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Toimipaikat merkittäisiin kunnan valvontaviranomaisen ja Elintarviketurvallisuusviraston pitämiin rekistereihin.

Komission vanha siirtymäaika-asetus mahdollistaa viralliseen valvontaan kuuluvien

tutkimusten tekemisen akkreditoimattomassa laboratoriossa vuoden 2009 loppuun saakka. Akkreditoimattomassa laboratoriossa voitaisiin kuitenkin edelleen tehdä viralliseen valvontaan kuuluvia trikiinitutkimuksia komission uudessa siirtymäaika-asetuksessa mainittuun määräpäivään saakka. Maininnat lihantarkastuslaboratoriosta ehdotetaan poistettavaksi elintarvikelaista.

Esityksessä ehdotetaan myös, että kunnan olisi perittävä maksu kaikkien Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta. Lisäksi alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjäksi ehdotetaan muutettavaksi Elintarviketurvallisuusvirasto.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan keväällä 2010.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
2.2 Nykytilan arviointi	7
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	9
3.1 Tavoitteet	9
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	10
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	11
4.1 Taloudelliset vaikutukset	11
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	13
4.3 Ympäristövaikutukset	14
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset	14
5 ASIAN VALMISTELU	15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	17
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	17
1.1 Laki elintarvikelain muuttamisesta	17
1.2 Laki Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta.....	18
2 VOIMAANTULO.....	19
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	19
LAKIEHDOTUKSET	20
1. Laki elintarvikelain muuttamisesta.....	20
2. Laki Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	23
LIITE	24
RINNAKKAISTEKSTIT	24
1. Laki elintarvikelain muuttamisesta.....	24
2. Laki Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta.....	29

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Elintarvikelain (23/2006) tavoitteena on elintarvikkeiden turvallisuuden varmistaminen ja kuluttajan suojaaminen elintarvikkeiden aiheuttamilta terveyshaitoilta ja taloudellisilta tappioilta. Laissa säädetään elintarvikkeita koskevista yleisistä vaatimuksista sekä niiden valvonnan järjestämisestä. Lakia sovelletaan kaikissa elintarvikkeiden tuotanto-, jakelu- ja jalostusvaiheissa lukuun ottamatta omaan käyttöön tarkoitettua alkutuotantoa ja elintarvikkeen käsittelyä yksityistaloudessa. Laki tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2006.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavien tietojen valvonta

Kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000, jäljempänä markkinajärjestelyasetus, 4 artiklassa säädetään kalastus- ja vesiviljelytuotteiden kaupan pitämisen edellytyksistä kuluttajalle annettavien tietojen osalta. Kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tarjoaminen vähittäismyyntiin lopulliselle kuluttajalle edellyttää, että asianmukaisella tavalla ilmoitetaan lajin kaupp nimi, tuotantomenetelmä (pyynti merellä tai sisävesillä tai viljely) sekä pyyntialue. Näitä vaatimuksia ei sovelleta pieniin määriin kalastustuotteita, joita kalastaja tai vesiviljelijä toimittaa suoraan kuluttajalle. Jäsenvaltioiden on vahvistettava ja julkaistava luettelo kauppanimistä. Suomessa kauppanimistä säädetään kalastus- ja vesiviljelytuotteiden sallituista kauppanimistä annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (597/2008), jäljempänä kauppanimiasetus.

Kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavista tiedoista säädetään tarkemmin

neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden alalla kuluttajalle annettavien tietojen osalta annetulla komission asetuksella (EY) N:o 2065/2001, jäljempänä jäljitettävyysetsetus. Asetuksen 2 artiklassa säädetään kauppanimiluetteloon kuulumattomien lajien kaupan pitämisestä ja 8 artiklassa kauppanimen sekä tuotantomenetelmän ja pyyntialueen merkitsemisestä. Asetuksen 8 artiklan mukaan kauppanimeä, tuotantomenetelmää ja pyyntialuetta koskevien tietojen on oltava käytettävissä kaikissa kaupanpitämisen vaiheissa. Nämä tiedot sekä kalalajin tieteellinen nimi on ilmoitettava elintarvikkeen etiketissä, pakkauksessa tai saateasiakirjassa.

Riittävän kuluttajainformaation varmistamiseksi tukku- tai vähittäismyynnissä olevista kalastustuotteista täytyy ilmoittaa, mistä kalalajista tai kalalajeista tuote on valmistettu. Kalalajin tieteellinen nimi ja kaupp nimi on ilmoitettava siten kuin kauppanimiasetuksessa säädetään. Asetuksesta poikkeavaa kauppanimeä ei saa käyttää, ellei maa- ja metsätalousministeriö ole vahvistanut kyseiselle lajille väliaikaista kauppanimeä. Kalastustuotteen tuotantomenetelmä on ilmoitettava siten kuin jäljitettävyysetsuksen 4 artiklassa säädetään. Vaatimuksen tavoitteena on varmistaa pyydetyn ja viljellyn kalan erottaminen toisistaan. Pyydetyn kalan osalta on ilmoitettava, onko kala pyydetty merestä vai makeasta vedestä. Kalastustuotteen pyyntialue on ilmoitettava siten kuin jäljitettävyysetsuksen liitteessä säädetään.

Jäljitettävyysetsuksen 9 artiklan mukaan jäsenvaltiolla on oltava valvontajärjestelmä yhteisöläinsäädäntöön perustuvien vaatimusten noudattamisen valvomiseksi. Valvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa, että kalalajin tieteellinen nimi ja kaupp nimi sekä tuotantomenetelmä ja pyyntialue on ilmoitettu lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Elintarvikkeen harhaanjohtavista merkinnöistä ja muusta markkinoinnista säädetään erikseen.

Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain (1139/1994), jäljempänä kalastuspolitiikkalaki, 3 §:n mukaan lain yleinen täytäntöönpano kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle. Työ- ja elinkeinokeskusten tehtävänä on yhteistä kalastuspolitiikka koskevien säännösten noudattamisen valvonta alueellaan. Työ- ja elinkeinokeskukset valvovat kalastusalusten satamiin purkamia saaliita, muun muassa niiden määriä, lajittelua ja kokoluokitusta sekä kalansaaliin ensiostoa. Ensioston jälkeen tapahtuva kalastustuotteiden kaupan pitämisen valvonta tukku- ja vähittäismyymälöissä ei kuulu työ- ja elinkeinokeskusten toimivaltaan. Kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat elintarvikelain nojalla elintarvikkeista annettavia tietoja tukku- ja vähittäismyymälöissä. Kalastustuotteista kulluttajalle annettavien tietojen valvontaan kunnan elintarvikevalvontaviranomaisille ei kuitenkaan ole toimivaltaa, koska näiden tietojen antamisesta säädetään yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan lainsäädännön nojalla.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavien toimijoiden ilmoitusvelvollisuus ja toimipaikkojen rekisteröinti

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä vaatimuksista säädetään elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvista materiaaleista ja tarvikkeista ja direktiivien 80/590/ETY ja 89/109/ETY kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1935/2004, jäljempänä kontaktimateriaaliasetus. Asetuksen liitteessä I luetaan ne materiaali- ja tarvikeryhmät, joille voidaan säätää erityisiä vaatimuksia. Siitä riippumatta, onko tällaisia erityisiä vaatimuksia säädetty, kaikkien elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden on täytettävä asetuksessa vahvistetut yleiset vaatimukset. Tällaisia vaatimuksia on asetettu muun muassa kemialliselle turvallisuudelle, aistinvaraisille ominaisuuksille, tuotteesta annettaville tiedoille ja jäljitettävyydelle.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden hyvistä tuotantotavoista annetulla komission asetuksella (EY) N:o 2023/2006 säädetään tuotannossa noudatettavista menettelyistä ja laadunvarmistusjärjestelmistä.

Elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002, jäljempänä yleinen elintarvikeasetus, johtolauseessa 11 todetaan, että jotta elintarvikkeiden turvallisuuteen voitaisiin soveltaa riittävän laajaa lähestymistapaa, elintarvikelainsäädäntö on määriteltävä laajasti siten, että se kattaa kaikki säännökset, joilla on välitön tai välillinen vaikutus elintarvikkeiden turvallisuuteen. Tähän lainsäädäntöön sisältyvät myös säännökset elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvista materiaaleista ja tarvikkeista. Rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004, jäljempänä valvonta-asetus, 10 artiklan mukaan velvollisuus tehdä virallista valvontaa koskee myös elintarvikkeiden kanssa kosketukseen tulevia aineita ja tarvikkeita. Elintarvikehygieniasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 852/2004, jäljempänä yleinen elintarvikehygieniasetus, liitteen II X luvussa asetetaan vaatimuksia elintarvikkeen käärimiseen ja pakkaamiseen käytettävälle materiaaleille ja pakkauksille.

Elintarvikelain 2 §:ssä todetaan lain soveltamisalan osalta, että mitä laissa säädetään elintarvikkeista, koskee soveltuvin osin myös elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita. Elintarvikelain 3 §:ssä luetaan Euroopan yhteisön säädökset, joiden täytäntöönpanoon ja valvontaan sovelletaan elintarvikelakia. Kyseisen pykälän 10 kohdassa mainitaan kontaktimateriaaliasetus. Elintarvikelain 6 §:n 17 kohdan mukaan elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvalla tarvikkeella tarkoitetaan materiaaleja ja tarvikkeita, jotka on tarkoitettu suoraan tai välillisesti

joutumaan kosketukseen elintarvikkeen kanssa. Tällaisia ovat esimerkiksi elintarvikkepakkaukset, ruokailuastiat ja välineet, kertakäyttökäsineet ja elintarviketeollisuuden valmistuslaitteet. Myös aineet ja tarvikkeet, joita käytetään elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvan tarvikkeen valmistuksessa, kuten esimerkiksi painovärit, lakat ja liimat kuuluvat elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuviin tarvikkeisiin.

Elintarvikelain 13 §:ssä edellytetään, että elintarvikehuoneiston tulee olla asianomaisen valvontaviranomaisen hyväksymä ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Erikseen luetellaan sellaiset toiminnot, joita varten ei tarvitse hakea elintarvikehuoneistoksi hyväksymistä. Elintarvikehuoneisto on määritelty elintarvikelain 6 §:n 18 kohdassa. Koska toimipaikkaa, jossa valmistetaan tai jalostetaan elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita, ei pidetä elintarvikehuoneistona, tällaista toimipaikkaa ei tarvitse hyväksyä ennen toiminnan aloittamista. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavalla toimijalla ei myöskään ole asetettu velvollisuutta ilmoittaa toiminnasta, kuten on säädetty alkutuotantopaikkojen osalta elintarvikelain 20 §:ssä.

Elintarvikelain 83 §:ssä säädetään rekistereistä, joita valvontaviranomaiset pitävät valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä valvonnan suorittamista varten. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavia toimijoita tai toimipaikkoja ei merkitä näihin rekistereihin.

Viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia tekevät laboratoriot

Elintarvikelain 5 luvussa asetetaan vaatimukset elintarvikelain nojalla tutkimuksia tekeville laboratorioille. Lain 37 §:n mukaan hyväksytyjä laboratorioita ovat viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyt laboratoriot, hyväksytyt lihantarkastuslaboratoriot ja hyväksytyt omavalvontalaboratoriot. Elintarvikeeturvallisuusvirasto hyväksyy nämä laboratoriot hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksistä säädetään elintarvikelain 38 §:ssä. Viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyt

laboratorion on elintarvikelaissa asetettujen vaatimusten lisäksi täytettävä valvontasetuksen 12 artiklan 2 kohdan mukaiset vaatimukset. Lihantarkastuslaboratorion ja omavalvontalaboratorion hyväksymisen edellytyksistä säädetään elintarvikelain 38 §:ssä erikseen. Elintarvikelain 39 §:n mukaan viranomaisnäytteellä tarkoitetaan näytettä, jonka valvontaviranomainen on ottanut tai otattanut elintarvikelain mukaista viranomaisvalvontaa varten. Viranomaisnäytteet on tutkittava viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa. Lihantarkastukseen kuuluvia näytteitä voidaan lisäksi tutkia hyväksytyssä lihantarkastuslaboratoriossa.

Elintarvikelain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekevästä laboratorioista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1174/2006), jäljempänä laboratorioasetus, säädetään tarkemmin laboratorion hyväksymisen edellytyksistä. Asetuksen 5 §:n mukaan elintarvikelain nojalla viranomaisnäytteistä tutkimuksia tekevä laboratorio on osoitettava pätevyytensä akkreditoinnilla standardin SFS-EN ISO/IEC 17025 vaatimuksiin nähden. Ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 854/2004, jäljempänä eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvontasetus, liitteen I jaksossa I määritellään virallisen valvonnan sisältö mukaan lukien tehtävät, jotka virkaeläinlääkäri on suoritettava tuoretta lihaa markkinoille saatavissa teurastamoissa. Lihantarkastusta varten tehtävä trikiinitutkimus määritellään viralliseen valvontaan kuuluvaksi tutkimukseksi.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 853/2004 ja (EY) N:o 882/2004 täytäntöönpanoa koskevista siirtymäjärjestelyistä sekä asetusten (EY) N:o 853/2004 ja (EY) N:o 854/2004 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 2076/2005, jäljempänä vanha siirtymäaika-asetus, 18 artiklan mukaan viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia voi tehdä akkreditoimattomassa laboratoriossa 31.12.2009 asti edellyttäen, että kyseinen laboratorio osoittaa viranomaiselle aloittaneensa toimet akkreditoinnin

saavuttamiseksi ja ottaneensa käyttöön laadunvalvontajärjestelmän, joka kattaa virallisen valvonnan yhteydessä tehtävät tutkimukset.

Kansallisessa lainsäädännössä vanhan siirtymäaika-asetuksen mukainen mahdollisuus tehdä viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia akkreditoimattomassa laboratoriossa on rajattu koskemaan asetuksella erikseen määriteltävien tutkimusten tekemistä lihantarkastuslaboratoriossa. Lihantarkastuksesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (38/EEO/2006), jäljempänä lihantarkastusasetus, 8 §:n mukaan lihantarkastukseen kuuluvat näytteet on tutkittava elintarvikelain 39 §:n 1 momentin mukaisesti hyväksytyssä laboratoriossa. Lihantarkastuslaboratoriossa voidaan tehdä trikiinitutkimuksia, pH-mittauksia ja keittokokeita. Elintarvikelain 38 §:n 3 momentin mukaan lihantarkastuslaboratorion hyväksyminen edellyttää, että Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymä toimielin on arvioinut ja todennut laboratorion täyttävän 38 §:n 1 momentissa asetetut vaatimukset. Laboratorion pätevyyden säilyminen on arvioitava vähintään kolmen vuoden välein. Elintarviketurvallisuusvirasto on hyväksynyt arviointitehtävään asiantuntijaelimen, jonka lausuntoon hyväksymisessä nojaututaan.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 853/2004, (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004 täytäntöönpanoa koskevista siirtymätoimenpiteistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 1162/2009, jäljempänä uusi siirtymäaika-asetus, 6 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat jatkaa mahdollisuutta tehdä viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia akkreditoimattomissa laboratorioissa 31.12.2013 asti. Uuden siirtymäaika-asetuksen mukaan akkreditointivaatimusta koskeva siirtymäaika koskee 31.12.2009 jälkeen teurastamojen yhteydessä toimivia trikiinitutkimuslaboratorioita. Komission antaman erillisen lausuman mukaan siirtymäaika voivat kuitenkin käyttää myös muut trikiinitutkimuksia tekevät laboratoriot. Ehdot siirtymäajan käytölle ovat samat kuin vanhassa siirtymäaika-asetuksessa. Lisäksi jäsenvaltion on kunkin vuoden lopussa ilmoitettava komissiolle, miten siirtymäaika hyö-

dyntävät laboratoriot edistyvät akkreditoinnin saavuttamisessa.

Laboratorioiden valvonta on elintarvikelain 44 §:ssä säädetty Elintarviketurvallisuusviraston tehtäväksi. Hyväksytyjen laboratorioiden velvollisuudesta toimittaa Elintarviketurvallisuusvirastolle sen tarvitsemia tietoja säädetään elintarvikelain 40 §:ssä. Laboratorion on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta sekä tutkimuksista ja niiden tuloksista.

Elintarvikelain 38 §:ssä edellytetään yleisesti laboratoriohenkilökunnalta riittävää koulutusta ja pätevyyttä sekä erikseen laboratoriossa tutkimuksista vastaavalta henkilöltä tehtävään soveltuvaa korkeakoulututkintoa tai vastaavaa pätevyyttä. Laboratorion hyväksyvä taho arvioi tapauskohtaisesti tutkimuksen soveltuvuuden ja henkilön pätevyyden. Korkeakoulututkintoa tai vastaavaa pätevyyttä koskeva vaatimus ei koske lihantarkastuslaboratorion vastaavaa henkilöä. Laboratoriohenkilöstön koulutuksen ja pätevyyden riittävyys arvioidaan akkreditointielimen toimesta akkreditoinnin perustana olevan standardin SFS-EN ISO/IEC 17025 vaatimusten mukaisesti.

Kunnan viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Elintarvikelain 71 §:ssä säädetään maksuista, jotka kunnan viranomainen perii elintarvikealan toimijoilta. Maksujen tulee perustua kunnan hyväksymään taksaan. Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan Euroopan unionin ulkopuolelle eläimistä saatavia elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonta on maksullista siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa. Kasveista saatavia elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvontaa maksullisuus ei koske.

Alkuuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjä

Yleisen elintarvikehygieniasetuksen 6 artikla edellyttää, että kaikki elintarvikeketjun toimijat ilmoittavat toiminnastaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Valvonta-asetuksen

31 artikla edellyttää, että toimivaltainen viranomaislaatii toimijoista luettelon. Luetteloa voidaan käyttää valvonta-asetuksen mukaisiin tarkoituksiin. Elintarvikelain 83 §:ssä säädetään, että alkutuotantopaikkarekisteriä pitää maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain (1515/1994) mukaisesti maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus. Säännöksen tarkoituksena on ollut, että jos alkutuotannon harjoittajista on pidetty rekisteriä maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain mukaisesti, tällaisia alkutuotannon harjoittajia koskevia tietoja ei ole tarvinnut erikseen ilmoittaa elintarvikelain mukaisesti, vaan elintarvikevalvontaviranomaiset ovat voineet saada tarvittavat tiedot esimerkiksi tilatukirekisteristä. Maaseutuelinkeinorekisteristä annettu laki on kumottu maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetulla lailla (284/2008), jäljempänä tietojärjestelmälaki. Lain 5 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto pitää toimialansa osalta maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän rekistereitä.

Alkutuotantopaikasta ilmoittamisesta säädetään elintarvikelain 22 §:ssä. Tämän velvoitteen toteuttamiseksi Elintarviketurvallisuusvirasto toimitti vuonna 2006 kuntien elintarvikevalvontaviranomaisille maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta saadut tiedot kuntien alueella toimivista rekisteröidyistä alkutuotannon toimijoista.

2.2 Nykytilan arviointi

Kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavien tietojen valvonta

Elintarvikelain 2 §:n 1 momentin mukaan elintarvikkeiden ulkoista laatua, koostumusta tai pakkausmerkintöjä koskevista valvontatehtävistä säädetään myös kalastuspolitiikkalaissa. Tämän lain mukaisessa valvonnassa voidaan käyttää elintarvikelaissa säädettyjä hallinnollisia pakkokeinoja sen lisäksi mitä mainitussa laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä säädetään valvonnasta ja viranomaisten toimivaltuuksista.

Työ- ja elinkeinokeskukset valvovat kalastus- ja vesiviljelytuotteista jäljitettävyysohjauksen mukaisesti kuluttajalle annettavien tietojen valvonnalle tukku- ja vähittäismyymälöissä elintarvikkeista annettavia tietoja. Kalastus- ja vesiviljelytuotteista jäljitettävyysohjauksen mukaisesti kuluttajalle annettavien tietojen valvonnalle tukku- ja vähittäismyymälöissä ei ole laissa säädettyä valtuutusta eikä näitä tietoja koskevien vaatimusten noudattamista tukku- ja vähittäismyymälöissä tällä hetkellä valvota.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavien toimijoiden ilmoitusvelvollisuus ja toimipaikkojen rekisteröinti

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden turvallisuuteen liittyvät vaatimukset sisältyvät lainsäädäntöön. Vastuu elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden turvallisuudesta ja vaatimustenmukaisuudesta on alan toimijoilla. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita valmistavalla tai maahantuovalla toimijalla on oltava elintarvikelain tarkoittama omavalvontajärjestelmä tuotteiden vaatimustenmukaisuuden hallitsemiseksi. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden valmistajan ja maahantuojan täytyy myös tietää, mistä käytetyt raaka-aineet ja tuotteet on hankittu ja mihin hänen valmistamansa tai markkinoimansa tuotteet on toimitettu. Tästä jäljitettävyysohjauksesta säädetään kontaktimateriaalilain 17 artiklassa. Viranomaisen tehtävänä on valvoa vaatimustenmukaisuuden toteutumista toimijan omavalvontasuunnitelman kattavuuden, riittävyyden ja laadunvarmistusmenettelyjen sekä dokumentoinnin toteutumisen avulla. Vaatimustenmukaisuuden toteutumista on tarkoituksenmukaista valvoa elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavien toimijoiden toimipaikoissa. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavia toimijoita ovat tarvikkeiden valmistuksessa käytettävien materiaalien ja tarvikkeiden valmistajat, varsinaisten elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden

valmistajat Suomessa, elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden tukku-kauppaa Suomessa harjoittavat toimijat sekä elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita sisämarkkinoilta ja Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen tuovat toimijat.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden vaatimustenmukaisuuden viranomaisvalvonnan tehokas toteuttaminen edellyttää, että valvontaviranomaisilla on riittävät tiedot alan toimijoista ja erityisesti sellaisista toimipaikoista, joissa harjoitettavalla toiminnalla on merkitystä tuotteiden turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden kannalta. Alan toimijoilla ei tällä hetkellä ole velvollisuutta ilmoittaa toimipaikoista ja niissä harjoitettavasta toiminnasta. Toimijoita ei myöskään merkitä valvontaviranomaisten pitämiin rekistereihin.

Valvontaviranomaisen on valvottava myös elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden oikeanlaista käyttöä toimipaikoissa, joissa elintarvikkeita pakataan. Tällaiset toimipaikat on jo nyt hyväksyttävä elintarvikehuoneistoiksi.

Viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia tekevät laboratoriot

Elintarviketurvallisuusviraston syyskuussa 2009 tekemän yhteenvedon mukaan trikiinitutkimuksia tehdään Suomessa 23 laboratoriossa, joista 11 on akkreditoitu. Akkreditoimattomat laboratoriot ovat pääasiassa pienten teurastamotoimijoiden ylläpitämiä käyttölaboratorioita. Akkreditoimattomista laboratorioista kahdeksan on sellaista, jotka Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymä toimielin on arvioinut ja todennut laboratorion täyttävän elintarvikelaissa asetetut vaatimukset. Kaksi laboratoriota on hakenut arviointielimen arviointia, mutta ei läpäissyt trikiinivertailutestiä. Kaksi laboratoriota ei ollut hakenut arviointielimen arviointia, mutta läpäisi trikiinivertailutestin.

Vanhan siirtymäaika-asetuksen mukainen mahdollisuus tehdä viralliseen valvontaan kuuluvien tutkimuksia akkreditoimattomassa laboratoriossa on kansallisessa lainsäädännössä rajattu koskemaan lihantarkastuslabo-

ratorioita, joissa tehtäviksi lihantarkastukseen kuuluviksi tutkimuksiksi on määritelty trikiinitutkimus, pH-mittaus ja keittokoe. Uuden siirtymäaika-asetuksen mukainen mahdollisuus tehdä viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia akkreditoimattomissa laboratorioissa koskee ainoastaan trikiinitutkimuksia. Ehdot siirtymäajan käyttämiselle ovat samat kuin vanhassa siirtymäaika-asetuksessa.

Uuden siirtymäaika-asetuksen mukaan siirtymäajan käyttäminen edellyttää, että jäsenvaltio raportoi kunkin vuoden lopussa komissiolle siirtymäaika käyttävien laboratorioiden edistymisestä akkreditoinnin saavuttamiseksi. Elintarvikelain 40 §:n 1 momentin mukaan laboratorion on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Akkreditoinnin hakemisen, toimet akkreditoinnin saavuttamiseksi ja akkreditointipäätös katsotaan sellaisiksi olennaisiksi muutoksiksi laboratorion toiminnassa, joista laboratorion olisi ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle. Elintarvikelain 40 §:n 3 momentin nojalla voitaisiin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säätää, mitä tietoja laboratorion on Elintarviketurvallisuusvirastolle annettava edistymistään akkreditoinnin saavuttamiseksi sekä näiden tietojen antamisen ajankohdasta.

Kunnan viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvontaan on lähtökohtaisesti kohdistunut erityisiä vaatimuksia silloin, kun on viety eläimistä saatavia elintarvikkeita. Sittemmin erityisiä vaatimuksia on alettu asettaa yhä enemmän myös kasviperäisten elintarvikkeiden viennille. Tällaisia vaatimuksia on asetettu muun muassa hedelmien ja vihannesten torjunta-ainejäämille sekä nitraatille ja nitriitille.

Alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjä

Tietojärjestelmälain 5 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto pitää toimialansa osalta maa- ja metsätalousministeriön ohja-

uksessa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän rekistereitä. Elintarvikelain 83 §:n säännös alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjästä ei vastaa uudistettua lainsäädäntöä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavien tietojen valvonta

Jäljitettävyyssetus edellyttää, että jäsenvaltiolla on valvontajärjestelmä yhteisöainsäädäntöön perustuvien kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavien tietojen valvontaa varten. Elintarvikelain soveltamisalaa tulisi täsmentää Euroopan yhteisöjen lainsäädännön osalta ja kalastuspolitiikkalakea tulisi täsmentää valvonnan osalta siten, että kalastustuotteista kuluttajalle annettavien tietojen valvonta voidaan järjestää myös tukku- ja vähittäismyymälöissä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavien toimijoiden ilmoitusvelvollisuus ja toimipaikkojen rekisteröinti

Viranomaisen tehtävänä on valvoa elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden vaatimustenmukaisuuden toteutumista toimijan omavalvontasuunnitelman kattavuuden, riittävyyden ja laadunvarmistusmenettelyjen sekä dokumentoinnin toteutumisen avulla. Tehokkaan viranomaisvalvonnan varmistamiseksi elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattaville toimijoille tulisi säätää velvollisuus ilmoittaa toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta. Valvonta on tarkoituksenmukaista kohdentaa niihin toimijoihin, joiden toiminta on elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden vaatimustenmukaisuuden ja turvallisuuden varmistamisen kannalta keskeistä. Ilmoitus-

velvollisuus ja toimipaikkojen rekisteröinti olisi perusteltua rajata näihin toimijoihin.

Viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia tekevät laboratoriot

Vanha siirtymäaika-asetus on mahdollistanut viralliseen valvontaan kuuluvien tutkimusten tekemisen akkreditoimattomassa laboratoriossa 31.12.2009 asti. Uudessa siirtymäaika-asetuksessa mahdollisuus tehdä viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia 31.12.2013 asti akkreditoimattomassa laboratoriossa on rajattu koskemaan ainoastaan trikiinitutkimuksia. Tämä mahdollisuus on tarkoituksenmukaista ottaa Suomessa käyttöön siten, että siirtymäaika sovellettaisiin 31.12.2013 asti laboratorion omistusperusteella ja sijainnista riippumatta kaikkiin laboratorioihin, joissa tehdään viralliseen valvontaan kuuluvia trikiinitutkimuksia.

Elintarvikelaista tulisi poistaa lihantarkastuslaboratorio-käsite sekä lihantarkastuslaboratorioita koskevat säännökset tarpeettomina. Säännösten perusteluna oli aikanaan tarve säätää näytteiden tutkimisesta siltä osin kuin asiasta ei ole säädetty yhteisöainsäädännössä. Aikaisemmin oli tarpeen määritellä, mitä tutkimuksia saa tehdä akkreditoimattomassa laboratoriossa ja tätä varten luotiin lihantarkastuslaboratorio-käsite. Asia säännellään nyt yhteisöainsäädännössä eikä tarvetta kansalliseen sääntelyyn enää ole. Myös lihantarkastusasetukseen ja laboratorioasetukseen tulisi tehdä tarvittavat muutokset. Lihantarkastusasetuksessa säädettäisiin tarvittaessa lihantarkastuspäätöstä vahvistavien muiden laboratoriokokeiden, kuten keittokokeen ja pH:n määrittämisen vaatimuksista. Näitä kokeita voisi jatkossakin tehdä esimerkiksi teurastamon käyttölaboratoriossa.

Valtioneuvoston asetuksella tulisi voida antaa tarkempia säännöksiä yhteisöainsäädännön edellyttämistä laboratorion hyväksymisen edellytyksistä, joista säädetään uudessa siirtymäaika-asetuksessa. Näihin edellytyksiin kuuluvat menettelyt, joilla siirtymäaika hyödyntävä hyväksymistä hakeva laboratorio osoittaa tutkimustensa luotettavuuden sekä edistymisensä akkreditoinnin saavuttamiseksi. Valtioneuvoston asetuksella tulisi voida

antaa tarkempia säännöksiä myös laboratorioiden henkilökunnan koulutus- ja pätevyysvaatimuksista. Käytännössä nämä olisivat helpotuksia yleisiin koulutus- ja pätevyysvaatimuksiin.

Kunnan viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Euroopan unionin ulkopuolelle vietäville elintarvikkeille asetetaan tiettyjen ostajamaiden toimesta erityisiä vaatimuksia sekä eläimistä että kasveista saataville elintarvikkeille. Tämä asettaa erityisiä haasteita vientiä harjoittavien elintarvikehuoneistojen valvonnalle. Kunnan valvontaviranomaisten suorittamasta valvonnasta perittäviä maksuja koskevaa säännöstä tulisi muuttaa siten, että maksun periminen ei ole riippuvainen siitä, viekö valvottava elintarvikehuoneisto eläimistä vai kasveista saatavia elintarvikkeita.

Alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjä

Alkutuotantopaikkarekisterin avulla elintarvikelain mukaiset valvontaviranomaiset saavat valvontaa varten tarpeellisia tietoja alkutuotantopaikoista ja niissä harjoitettavasta toiminnasta. Elintarvikelain säännöstä alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjästä tulisi muuttaa vastaamaan voimassa olevaa tietojärjestelmälakia.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavien tietojen valvonta

Kalastuspolitiikkalain 3 §:ään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin toimivaltaisista valvontaviranomaisista kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavia tietoja koskevan jäljitettävyyssasetuksen osalta. Tällaisia toimivaltaisia viranomaisia olisivat Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot sekä kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset.

Elintarvikelain 3 §:ään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin toimivaltaisista valvontaviranomaisista kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavia tietoja koskevan jäljitettävyyssasetuksen osalta. Tällaisia valvontaviranomaisia olisivat Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot ja kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset siten kuin niiden toimivallanjaosta elintarvikelaissa säädetään.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavien toimijoiden ilmoitusvelvollisuus ja toimipaikkojen rekisteröinti

Tehokkaan viranomaisvalvonnan varmistamiseksi elintarvikelakiin lisättäisiin uusi 21 a §, jossa velvoitettaisiin elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattava toimija ilmoittamaan toiminnastaan toimipaikan sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavia toimijoita olisivat elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden valmistuksessa käytettävien materiaalien ja tarvikkeiden valmistajat, varsinaisten elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden valmistajat Suomessa, elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden tukkukauppaa Suomessa harjoittavat toimijat sekä elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita sisämarkkinoilta ja Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen tuovat toimijat. Ilmoitusvelvollisuutta olisi tarkoituksenmukaista soveltaa yhdenvertaisesti toimijoihin, jotka valmistavat tarvikkeita Suomessa sekä toimijoihin, jotka tuovat tarvikkeita Suomen markkinoille sisämarkkinoilta tai Euroopan unionin ulkopuolelta. Ilmoitusvelvollisuus koskisi alan toimijoita siitä riippumatta, mistä elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvissa tarvikkeissa käytettävästä materiaalista tai tarvikkeesta on kysymys.

Elintarvikealan toimijat saattavat tehdä esimerkiksi valmiista muovikalvosta pulloja tai kartongista rasioita, joihin elintarvikkeet pakataan. Tällaista elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden jatkojalos-

tamista ei ole tarkoituksenmukaista pitää elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden markkinoille saattamisena. Kyseiset toimijat eivät kuuluisi ehdotetun ilmoitusvelvollisuuden eivätkä rekisteröintivelvoitteen piiriin. Toimipaikat, joissa elintarvikkeita pakataan, täytyy voimassa olevan lainsäädännön mukaan hyväksyä elintarvikehuoneistoiksi.

Valvonnan suunnittelun, kehittämisen ja suorittamisen varmistamiseksi elintarvikelain 83 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavat toimipaikat merkittäisiin Elintarviketurvallisuusviraston pitämään rekisteriin sekä kunnan valvomien toimipaikkojen osalta toimijan kotikunnan valvontaviranomaisen ylläpitämään rekisteriin.

Viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia tekevät laboratoriot

Elintarvikelain 37 §:n 2 momentista poistettaisiin lihantarkastuslaboratorio-käsite. Uuden siirtymäaika-asetuksen mukaista siirtymäaika käyttävät viralliseen valvontaan kuuluvia trikiinitutkimuksia tekevät laboratoriot hyväksyttäisiin viranomaisnäytteitä tutkiviksi laboratorioiksi.

Lain 38 §:stä poistettaisiin viittaukset lihantarkastuslaboratorioihin. Valvontasetuksen 12 artiklan 2 kohdan mukaa viranomaisnäytteitä tutkivaksi laboratoriodiksi voitaisiin hyväksyä ainoastaan akkreditoitu laboratorio kuitenkin ottaen huomioon, mitä uudessa siirtymäaika-asetuksessa säädetään. Näin ollen elintarvikelain 38 §:n 2 momentissa olevaan viittaukseen valvonta-asetuksen 12 artiklan 2 kohtaan sisältyy myös uuden siirtymäaika-asetuksen mukainen mahdollisuus tehdä viralliseen valvontaan kuuluvia trikiinitutkimuksia akkreditoimattomassa laboratoriossa 31.12.2013 asti uudessa siirtymäaika-asetuksessa säädetyin edellytyksin. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä yhteisölänsäädännön edellyttämistä laboratoriodien hyväksymisen edellytyksistä.

Lain 39 §:stä poistettaisiin viittaukset lihantarkastuslaboratorioihin.

Kunnan viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Elintarvikelain 71 §:n 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin viittaus eläimistä saataviin elintarvikkeisiin ja viitattaisiin sen sijaan yleisesti elintarvikkeita vieviin elintarvikehuoneistoihin.

Alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjä

Elintarvikelain 83 §:ä muutettaisiin siten, että alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjänä olisi Elintarviketurvallisuusvirasto. Viittaus maaseutuelinkeinorekisteristä annettuun lakiin (1515/1994) muutettaisiin viittaukseksi tietojärjestelmälakiin.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavien tietojen valvonta

Kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavia tietoja koskevien vaatimusten noudattamista tukku- ja vähittäismyymälöissä ei tällä hetkellä valvota. Ehdotetuilla muutoksilla luotaisiin kunnan elintarvikevalvontaviranomaisille valtuutus valvoa elintarvikelain nojalla mainittuja tietoja koskevien vaatimusten noudattamista tukku- ja vähittäismyymälöissä. Elintarvikelain 71 §:ssä säädetään kunnan viranomaisten suoritteista perittävästä maksusta. Kunnan on perittävä elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu kunnalliseen valvontasuunnitelmaan sisältyvästä tarkastuksesta, näytteenotosta ja näytteen tutkimisesta sekä elintarvikemääräysten noudattamatta jättämiseen perustuvien toimenpiteiden valvomiseksi tapahtuvasta tarkastuksesta. Kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavien tietojen valvonta ei lisäisi valvontakäyntien määrää, koska se voidaan sisällyttää elintarvikehuoneistoissa tehtävään muuhun valvontaan. Valvontakäyntien kesto voi pidentyä lähinnä tukkumyymälöissä noin 2–3 tun-

tia/vuosi, mikä lisäisi valvontakustannuksia enintään 100–150 euroa/vuosi kunnan taksasta riippuen. Jäljitettävyyden paraneminen kuitenkin parantaisi kuluttajien luottamusta kalastus- ja vesiviljelytuotteiden laatuun ja vaikuttaisi sitä kautta myönteisesti toimialan maineeseen.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavien toimijoiden ilmoitusvelvollisuus ja toimipaikkojen rekisteröinti

Ehdotetun ilmoitusvelvollisuuden ja rekisteröinnin piiriin kuuluvien toimijoiden lukumäärästä ei tällä hetkellä ole täsmällistä tietoa. Elintarviketurvallisuusviraston arvion mukaan Suomessa on tällä hetkellä noin 500 muovialan toimijaa, noin 40 paperin ja kartongin valmistajaa ja noin 100 keramiikkapajaa, jotka valmistavat elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita tai niiden valmistuksessa käytettäviä materiaaleja tai tarvikkeita. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita sisämarkkinoilta ja Euroopan yhteisön ulkopuolelta tuovat toimijat mukaan lukien alan toimijoita arvioidaan olevan yhteensä noin 1000. Lisäksi elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden tukkukauppaa harjoittavia toimijoita arvioidaan olevan noin 200.

Elintarvikelain 71 §:ssä säädetään kunnan viranomaisten suoritteista perittävistä maksuista. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavien toimijoiden ilmoitusvelvollisuus ja rekisteröinti tehostaisi valvontaa ja sen myötä toimijoilta perittävien maksujen määrä saattaisi kasvaa. Yksittäiselle toimijalle tarkastuksista aiheutuvat vuosittaiset kustannukset vaihtelisivat toiminnan laadusta ja laajuudesta sekä omavalvonnan tasosta riippuen. Jos valvontakohte ja toiminta siellä täyttää sille asetetut vaatimukset, valvontaviranomainen voi vähentää valvontaa. Tämä puolestaan alentaa elintarvikealan toimijan kustannuksia.

Viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia tekevät laboratoriot

Teurastamot vastaavat lihantarkastuksen kustannuksista. Teurastamo, jonka tarvitse-

mat trikiinitutkimukset on tehty teurastamon omissa tiloissa, on ylläpitänyt tarvittavia tiloja, laitteita ja laatujärjestelmää. Teurastamo on myös huolehtinut tutkimushenkilökunnan koulutuksesta ja vertailututkimuksiin osallistumisesta. Pienteurastamoissa henkilökunta on yleensä perheyriksen piiristä. Oman laboratorion ylläpidosta aiheutuvat kustannukset vaihtelevat toimijakohtaisesti ja ovat arvion mukaan muutama euro vuodessa teurastettua sikaa kohti.

Akkreditoinnista aiheutuvat lisäkustannukset toimijalle tulisivat olemaan noin 500–4 000 euroa/v riippuen siitä, onko kysymyksessä itsenäinen laboratorio vai laboratorionkaassa toimiva yksikkö tai ison laboratorion haarayksikkö. Ensimmäisenä akkreditointivuonna kustannukset olisivat korkeammat. Akkreditoituun laboratorioon kohdistuvien hallinnollisten ja toiminnallisten vaatimusten, kuten asiakirjahallintaan tai puhtaanapitoon liittyvien vaatimusten, noudattaminen voi tuoda lisäkustannuksia toimijalle.

Jos teurastamotoimija luopuu trikiinitutkimusten tekemisestä omassa laboratoriossa ja lähettää näytteet muualla tutkittaviksi, toimijan kustannuksiin vaikuttaisivat tutkimusten määrä, kuljetuslogistiikka ja laboratorion tutkimusmaksut sekä joissain tapauksissa mahdolliset lihan varastointikustannukset. Virallisia lihan trikiinitarkastuksia koskevasta erityissäännöistä annettu komission asetus (EY) N:o 2075/2005 ei aseta estettä ruhon leimaamiselle ja leikkaamiselle teurastamossa enintään kuuteen osaan ennen trikiinitutkimustulosten saapumista edellyttäen, että tälle toiminnalle on valvontaviranomaisen hyväksyntä. Valvontaviranomaisen hyväksyessä menettelyn mainittu ruho voidaan myös toimittaa leikattavaksi teurastamon yhteydessä tai siitä erillään sijaitsevaan leikkaamoon. Toimijan tulee tällöin taata lihan täydellinen, ruhokohtainen jäljitettävyyden, jotta voidaan ottaa lisänäytteitä, jos trikiinitutkimuksen tulos on positiivinen tai epäilyttävä ja jotta tarvittaessa voidaan hylätä positiivinen ruho ja muut eläimen osat.

Niiden teurastamotoimijoiden, jotka lopettaisivat oman laboratorion ylläpitämisen, ei enää tarvitsisi huolehtia laboratoriotutkimusten laadun ylläpidosta. Niille toimijoille, jotka hakisivat laboratoriolleen akkreditointia,

puolestaan avautuisi mahdollisuuksia tarjota laboratoriopalveluja muille toimijoille.

Trikiinitutkimusten tekemisen arvioidaan keskittyvän 31.12.2013 jälkeen harvempiin ja suurempiin laboratorioihin. Maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta tehtyjen selvitysten (Tuominen, J., Karjalainen, L. Laboratorioselvitys 2006 ja Elintarviketurvallisuusviraston laboratorioselvitys 2008) mukaan tätä voidaan pitää Suomen laboratorioverkoston elinkelpoisuuden kannalta toivottuna kehityksenä. Tutkimusten keskittymistä hidastaa se, että siirtymäaikana trikiininäytteiden analysoinnin teurastamolaboratorioissa oletetaan jatkuvan lähes ennallaan. Ne teurastamojen ulkopuoliset laboratoriot, joiden toimenkuvaan trikiinitutkimukset sopisivat, joutuvat odottamaan uusia toimeksiantoja vuoteen 2014 asti.

Alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjä

Alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjän muuttumisella maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta Elintarviketurvallisuusvirastoksi ei olisi taloudellisia vaikutuksia. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus voisi edelleen olla mukana rekistereiden suunnittelussa ja kehittämisessä.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavien tietojen valvonta

Vuonna 2007 Suomessa oli 358 kala-alan laitosta. Vähittäismyymälöitä ja myyntipaikkoja oli 12.333, joista noin tuhannessa arvioidaan olevan kalatiski. Vuonna 2008 kalastustuotteita tuotiin Suomeen tai Suomen kautta muualla Euroopan yhteisön alueelle 3.3 milj. kg (nettopaino).

Elintarviketurvallisuusviraston tehtävänä on elintarvikevalvonnan suunnittelu, ohjaus, kehittäminen ja suorittaminen siten kuin elintarvikelaissa säädetään. Kalastus- ja vesivil-

jelytuotteista annettavien tietojen valvonnan osalta arvioidaan, että omavalvonnan ja viranomaisvalvonnan ohjeistukseen, koulutukseen sekä toimijoiden ja valvontaviranomaisten neuvontaan tarvittaisiin toimeenpanon alkuvaiheessa 1 htkk/vuosi. Myöhemmin ohjeistuksen ja neuvonnan tarve vähenee ja sen arvioidaan olevan 0,5 htkk/vuosi. Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä tehtävässä valvonnassa uusien tehtävien vaikutusten resurssitarpeeseen arvioidaan jäävän vähäisiksi. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden ensisaapumisvalvonta ei koske elintarvikkeista annettavien tietojen valvontaa, joten tältä osin valvonta tulee kunnan elintarvikevalvontaviranomaisten tehtäväksi.

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset huolehtivat elintarvikelain mukaisesta valvonnasta alueellaan. Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisten tehtävänä on myös neuvoa elintarvikealan toimijoita ja kuluttajia sekä tiedottaa elintarvikelain soveltamisalaan kuuluvista asioista. Kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat elintarvikelain nojalla elintarvikkeista annettavia tietoja tukku- ja vähittäismyymälöissä. Lisäksi kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat elintarvikelain nojalla tukku- ja vähittäismyymälöissä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden osalta jo nyt muiden lainsäädännössä asetettujen vaatimusten noudattamista. Eräiden elintarvikehuoneistojen elintarvikhygieniasta annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (28/2009) 13 §:ssä säädetään, että tuoreen luonnonkalan pyyntipäivä tai viljellyn kalan nostopäivä on selvästi kirjallisesti ilmoitettava myynnin yhteydessä. Tämän elintarvikelain nojalla annetun säännöksen valvonta vähittäismyymälöissä kuuluu kunnan elintarvikevalvontaviranomaisten tehtäviin. Kuntien resurssit ympäristöterveydenhuollon ja elintarvikelain mukaiseen valvontaan ovat tällä hetkellä kokonaisuutena useissa kunnissa riittämättömät. Kalastus- ja vesiviljelytuotteista annettavien tietojen valvonnan ei kuitenkaan arvioida erityisesti lisäävän kunnan elintarvikevalvontaviranomaisten tehtävämäärää, koska mainitut viranomaiset valvovat joka tapauksessa kalastus- ja vesiviljelytuotteita tukku- ja vähittäismyymälöissä.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavien toimijoiden ilmoitusvelvollisuus ja toimipaikkojen rekisteröinti

Ehdotetut muutokset eivät toisi elintarvikevalvontaviranomaisille uusia valvontatehtäviä. Valvonnan tehostuminen saattaisi välillisesti lisätä valvontaviranomaisten työmäärää. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavien toimijoiden ilmoitusvelvollisuuden ja rekisteröinnin myötä valvontaviranomaisille tulisi uusia tehtäviä ilmoitusten vastaanottamiseen ja rekistereiden ylläpitämiseen liittyen. Toisaalta toimijoiden ilmoitusvelvollisuus sekä rekisteröintivelvollisuus helpottaisivat valvontaviranomaisten toimintaa ja auttaisivat kohdentamaan valvontaa tehokkaasti.

Viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia tekevät laboratoriot

Elintarvikevalvontavirasto on voimassa olevan lainsäädännön mukaan arvioinut hyväksymistä hakevien lihantarkastuslaboratorioiden pätevyuden. Arviointi on perustunut Elintarvikevalvontaviraston hyväksymän toimielimen lausuntoon. Vuoteen 2014 mennessä akkreditointia hakevien ja akkreditoitujen laboratorioiden trikiinitutkimusten luotettavuuden arviointi siirtyisi Elintarvikevalvontavirastolta Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikön, FINAS-akkreditointipalvelun, tehtäväksi. Uudet arviointikohteet edellyttäisivät FINAS:ilta uutta työpanosta. Laboratorioiden hyväksyminen säilyisi Elintarvikevalvontaviraston tehtävänä ennallaan.

Kunnan viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Ehdotettu muutos ei toisi kunnan elintarvikevalvontaviranomaisille uusia tehtäviä. Maksun periminen kaikkien Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa lisäksi

kunnan elintarvikevalvonnasta saatavia tuloja.

Alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjä

Elintarvikevalvontavirasto on elintarvikkelain mukaisen valvonnan toimeenpanosta vastaava ylin viranomaisorganisaatio. Viraston tehtäviin kuuluu myös valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä valvonnan tehokasta suorittamista varten tarvittavien tietojärjestelmien sekä rekistereiden kehittäminen. Elintarvikkelain tarkoittamia valvontatietoja varten on kehitetty kuntatiedon keruujärjestelmää (KUTI-hanke). Osana tätä hanketta tullaan kehittämään myös alkutuotantopaikkarekisteriä yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen kanssa.

4.3 Ympäristövaikutukset

Yhteisen kalastuspolitiikan sääntelyn tavoitteena on vesistöjen monimuotoisuuden säilyttäminen ja kalavarojen kestävä hyödyntäminen. Lainsäädännön noudattamisen valvonta tukee näiden tavoitteiden saavuttamista.

Lihantarkastustutkimuksista syntyy laboratoriojätteenä haitallisia kemikaaleja ja kudosjätettä. Näiden käsittely ja hävittäminen isommissa laboratorioyksiköissä olisi ympäristölle eduksi.

Muilta osin ehdotetuilla muutoksilla ei arvioida olevan ympäristövaikutuksia.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Kalastus- ja vesiviljelytuotteista kuluttajalle annettavien tietojen valvonta

Elintarvikkeiden jäljittävyttä koskevat vaatimukset on annettu erityisesti ongelmalanteiden hallitsemiseksi ja kohdennettujen takaisinvetojen mahdollistamiseksi, jos sellainen on tarpeen. Jäljitettävyyksivaatimukset on annettu myös täsmällisen informaation antamiseksi kuluttajille ja valvontaviranomaisille. Kuluttajat ovat erittäin kiinnostuneita erityisesti jalostamattomien elintarvik-

keiden alkuperästä ja tuotantotavasta. Elin-
tarvikealan toimija vastaa lainsäädännön
edellyttämien tietojen oikeellisuudesta sekä
tietojen antamisesta säädetyllä tavalla. Val-
vontaviranomaisten tehtävänä on valvoa toi-
mijan omavalvontavelvoitteen toteutumista.
Viranomaisvalvonnan järjestäminen asian-
mukaisella tavalla on edellytys kuluttajien
luottamuksen varmistamiselle.

*Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia
tarvikkeita markkinoille saattavien toimijoi-
den ilmoitusvelvollisuus ja toimipaikkojen
rekisteröinti*

Elintarvikkeet joutuvat tuotanto-, jalostus-
ja jakeluketjun eri vaiheissa kosketukseen
erilaisten materiaalien ja tarvikkeiden kanssa.
Vaatimusten vastaiset tarvikkeet saattavat ol-
la merkittävä kemiallisen kontaminaation
lähde.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutu-
vien tarvikkeiden valmistus on Suomessa
varsin laajaa. Erityisesti elintarvikekelpoisen
paperin ja kartongin tuotanto on Suomessa
merkittävä teollisuuden ala. Alan tuotteita
viedään huomattavia määriä Suomesta mui-
hin Euroopan unionin jäsenmaihiin sekä Eu-
roopan unionin ulkopuolelle.

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutu-
via tarvikkeita markkinoille saattavien toimi-
joiden ilmoitusvelvollisuus ja toimipaikkojen
rekisteröinti auttaisi kohdentamaan valvontaa
tehokkaasti niihin toimijoihin ja toimipaik-
koihin, joilla on tarvikkeiden vaatimusten-
mukaisuuden ja turvallisuuden kannalta kes-
keinen merkitys. Tämän voidaan katsoa vai-
kuttavan myönteisesti elintarviketurvallisuu-
teen sekä toimialan maineeseen.

*Viralliseen valvontaan kuuluvia tutkimuksia
tekevät laboratoriot*

Suomessa esiintyy trikiiniloisia luonnonva-
raisissa pienpedoissa yleisesti ja muissakin
nisäkkäissä satunnaisesti. Esiintyvyys on
maassamme huomattavasti yleisempää kuin
Länsi-Euroopassa. Tartunta voi siirtyä luon-
nonvaraisista eläimistä myös kotieläiminä
pidettäviin sikoihin ja esimerkiksi tarhatta-

viin villisikoihin. Trikiinitartunta on vaaralli-
nen ihmisille.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden val-
vonta-asetuksessa säädetään, että trikiinille
alttiiden eläinlajien ruhot on tutkittava trikiin-
nin osalta. Virkaeläinlääkäriin on varmistetta-
va, että vaadittavat tutkimukset tehdään. Tri-
kiinitutkimus kuuluu Suomessa pakollisena
tutkimuksena jokaisen sian, villisian, hevo-
sen, karhun ja loisen muun mahdollisen isän-
täläimen lihantarkastukseen. Elintarviketur-
vallisuuden varmistamiseksi on tärkeitä, että
trikiinitutkimukset tehdään asianmukaisessa
laboratoriossa, jonka pätevyyden varmista-
miseksi yhteisölainsäädäntö edellyttää toi-
menpiteitä akkreditoinnin hankkimiseksi
vuoden 2013 loppuun.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalous-
ministeriössä.

Esityksestä on pyydetty 23.3.2009 lausunto
seuraavilta tahoilta: työ- ja elinkeinoministe-
riö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, ympäris-
töministeriö, oikeusministeriö, maa- ja met-
sätalousministeriön osastot ja yksiköt, Elin-
tarviketurvallisuusvirasto Evira, Terveiden
ja hyvinvoinnin laitos THL, Sosiaali- ja ter-
veysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira,
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos RKTL,
Tullihallitus / tullilaboratorio, lääninhallituk-
set, Työ- ja elinkeinokeskukset, Suomen
Kuntaliitto, Helsingin kaupungin ympäristö-
keskus/ Ympäristöterveysyksikkö, Tampe-
reen kaupunki/ Elintarvikevalvonta, Mitta-
tekniikan keskus/FINAS, Suomen Kuluttaja-
liitto ry, Kuluttajat-Konsumenterna ry, Maa-
ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry,
Svenska Lantbruksproducenternas Central-
förbund SLC rf, Elintarviketeollisuusliitto ry,
Päivittäistavarakauppa ry, Metsäteollisuus ry,
Muoviteollisuus ry, Suomen Pakkausyhdistys
ry, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry,
Suomen Kalankasvattajaliitto ry, Suomen
Kalakauppiasliitto ry, Kalatalouden Keskus-
liitto ry, Suomen Lihanjalostajat ry, Lihateol-
lisuuden tutkimuskeskus RKTL, Metsästäjäin
keskusjärjestö, Tori- ja markkinakaupan
Keskusjärjestö, Matkailu- ja Ravintolapalve-
lut MARA ry, Teknisen Kaupan ja Palvelui-

den Yhdistys, pienimuotoiset liha-alan laitokset (43 kpl), Helsingin yliopisto, maa- ja metsätaloustieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta, Suomen Eläinlääkäriliitto, Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry, Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys, Luonnontieteiden Akateemisten Liitto – Akademiska naturvetarförbundet LAL, Kunnallinen ympäristö- ja terveydenhoitoyhdistys ry, Ympäristö- ja terveysalan tekniset ry, Suomen Elintarviketyöläisten liitto SEL ry, Palvelualojen ammatti-

liitto PAM ry, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry. Lisäksi alkutuotantopaikkarekisterin rekisterinpitäjää koskevasta muutosehdotuksesta 83 §:ään on pyydetty 6.10.2009 lausunto maa- ja metsätalousministeriön maatalousosastolta, maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukselta, Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralta sekä Maa ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä. Lausunnoissa esitetyt huomiot on pyritty ottamaan hallituksen esityksen jatkovalmistelussa huomioon.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki elintarvikelain muuttamisesta

3 §. *Euroopan yhteisön lainsäädäntö.* Elintarvikelain 3 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin toimivaltaisista valvontaviranomaisista jäljitettävyyssasetuksen osalta. Tällaisia valvontaviranomaisia olisivat Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot ja kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset siten kuin niiden toimivallanjaosta elintarvikelaissa säädetään.

21 a §. *Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden markkinoille saattamisesta ilmoittaminen.* Elintarvikelakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 21 a §, jossa veloitettaisiin elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattava toimija ilmoittamaan toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavia toimijoita olisivat elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden valmistuksessa käytettävien materiaalien ja tarvikkeiden, kuten esimerkiksi painovärien, lakkojen ja liimojen valmistajat, varsinaisten elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden valmistajat sekä elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden tukkukauppaa harjoittavat toimijat Suomessa. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvia toimijoita olisivat myös mainittuja materiaaleja ja tarvikkeita sisämarkkinoilta ja Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen tuovat toimijat. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin eivät kuuluisi elintarvikealan toimijat, jotka jatkojalostavat esimerkiksi muovikalvosta pulloja tai kartongista rasioita, joihin elintarvikkeet pakataan. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluisivat kaikki kontaktimateriaalasetuksen liitteessä luetellut materiaalit ja tarvikkeet. Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen tulisi ilmoittaa toimijalle saaneensa tätä koskevat tiedot. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen

tekemisestä annettaisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

37 §. *Kansalliset vertailulaboratoriot ja hyväksytyt laboratoriot.* Elintarvikelain 37 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin lihantarkastuslaboratorio-käsite. Hyväksytyjä laboratorioita olisivat viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyt laboratoriot ja hyväksytyt omavalvontalaboratoriot. Siirtymäaikaa käyttävät viralliseen valvontaan kuuluvia trikiinitutkimuksia tekevät laboratoriot hyväksyttäisiin viranomaisnäytteitä tutkiviksi laboratorioiksi, joiden toimenkuvaan kuuluisi trikiinitutkimukset.

38 §. *Laboratorion hyväksymisen edellytykset.* Elintarvikelain 38 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaukset lihantarkastuslaboratorioihin. Pykälän 1 momentista poistettaisiin laboratorion tutkimuksista vastaavan henkilön koulutusta koskeva säännös, jota ei ole sovellettu lihantarkastuslaboratorioihin. Lisäksi poistettaisiin lihantarkastuslaboratorion arviointia koskeva nykyinen 3 momentti.

Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyyn laboratorion tulee 1 momentissa esitettyjen vaatimusten lisäksi täyttää valvonta-asetuksen 12 artiklan 2 kohdan vaatimukset. Kyseisen säännöksen mukaan virallisia tutkimuksia tekeväksi laboratorioiksi voidaan hyväksyä ainoastaan akkreditoitu laboratorio. Valvonta-asetuksen 12 artiklan mukaiseen vaatimukseen sisältyy kuitenkin uuden siirtymäaika-asetuksen mukainen mahdollisuus tehdä viralliseen valvontaan kuuluvia trikiinitutkimuksia akkreditoimattomissa laboratorioissa 31.12.2013 asti. Edellytyksenä siirtymäajan käyttämiselle on, että laboratorio osoittaa, että se on aloittanut akkreditointiin tähtäävät toimenpiteet ja noudattaa akkreditointiin liittyviä menettelyjä. Lisäksi laboratorion on osoitettava, että trikiinitutkimusten laadunvarmistus on kunnossa.

Pykälän 3 momentissa olevat omavalvontalaboratorion hyväksymisen edellytyksiä kos-

kevat vaatimukset vastaavat voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia.

Pykälän 4 momentin mukaan elintarvike-
turvallisuusvirasto voi hyväksyä laboratorion
määrääjäksi, jos laboratorio ei täytä 38 §:ssä
säädettyjä vaatimuksia, mutta puutteet ovat
sellaisia, ettei tutkimusten luotettavuus vaar-
rannu. Säädettyihin vaatimuksiin kuuluvat
valvonta-asetuksen 12 artiklan 2 kohdan vaa-
timukset mukaan lukien uuden siirtymäaika-
asetuksen mukainen mahdollisuus tehdä vi-
ralliseen valvontaan kuuluvia trikiinitutki-
muksia akkreditoimattomissa laboratorioissa
31.12.2013 asti uudessa siirtymäaika-
asetuksessa säädettyin edellytyksin.

Pykälän 5 momentissa säädetään mahdolli-
suudesta antaa valtioneuvoston asetuksella
tarkempia säännöksiä hyväksytyjä laborato-
rioita ja niitä arvioivien toimielinten päte-
vyyttä kuvaavista standardeista, laboratorioi-
den laatujärjestelmälle asetettavista vaa-
timuksista sekä laboratorioiden henkilökunnan
pätevyysvaatimuksista. Tämä vastaa voimas-
sa olevaan lainsäädäntöön sisältyvää valtuu-
tussäännöstä. Lisäksi valtioneuvoston asetuk-
sella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä
yhteisölainsäädännön edellyttämistä labora-
torion hyväksymisen edellytyksistä. Tällaisia
edellytyksiä sisältyy uuteen siirtymäaika-
asetukseen, jolla sallitaan viralliseen valvon-
taan kuuluvien trikiinitutkimusten tekeminen
akkreditoimattomissa laboratorioissa. Tällai-
siin edellytyksiin kuuluvat erityisesti menet-
elyt, joilla siirtymäaikaa hyödyntävä hyväk-
symistä hakeva laboratorio osoittaa tutkimus-
tensa luotettavuuden sekä edistymisensä ak-
kreditoinnin saavuttamiseksi. Valtioneuvos-
ton asetuksella voitaisiin antaa tarkempia
säännöksiä myös laboratorioiden henkilö-
kunnan koulutusvaatimuksista. Laboratorion
tutkimuksista vastaavan henkilön koulutusta
koskeva vaatimus ehdotetaan poistettavaksi 1
momentista.

39 §. Näytteiden tutkiminen. Elintarvikelain
39 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1
momentista poistettaisiin säännös lihantark-
astukseen kuuluvien näytteiden tutkimisesta
lihantarkastuslaboratoriossa. Lisäksi poistet-
taisiin pykälän 3 momentti, jossa annetaan
valtuutus säätää asetuksella tarkemmin lihan-
tarkastusnäytteistä ja niiden tutkimisesta.
Valtuutuksen perusteluna oli aikanaan tarve

säätää näytteiden tutkimisesta siltä osin kuin
asiasta ei ole säädetty yhteisölainsäädännös-
sä. Nimenomaisesti oli tarpeen määritellä,
mitä tutkimuksia saa tehdä akkreditoimatto-
massa laboratoriossa. Asia säännellään nyt
yhteisölainsäädännössä eikä tarvetta kansalli-
seen sääntelyyn enää ole.

**71 §. Kunnan viranomaisten suoritteista
perittävät maksut.** Elintarvikelain 71 §:n 3
kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että
kunnan on perittävä elintarvikealan toimijalta
hyväksymänsä taksan mukainen maksu Euro-
opan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita
vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta
siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuk-
sesta edellyttää tavallista kattavampaa val-
vontaa. Maksun perimistä ei enää rajattaisi
pelkästään eläimistä saataviin elintarvikkei-
siin, vaan se koskisi myös kasveista saatavia
elintarvikkeita.

83 §. Rekisterit. Elintarvikelain 83 §:n 1
momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten,
että Elintarvike-
turvallisuusvirasto velvoitet-
taisiin pitämään valvonnan ohjausta ja kehit-
tämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten
valtakunnallista rekisteriä kaikista elintarvik-
keen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkei-
ta markkinoille saattavista toimipaikoista.
Kunnan elintarvikevalvontaviranomainen
velvoitettaisiin pitämään rekisteriä valvomis-
taan elintarvikkeen kanssa kosketukseen jou-
tuvia tarvikkeita markkinoille saattavista
toimipaikoista. Alkutuotantopaikkoja koske-
van rekisterin pitäjä olisi Elintarvike-
turvallisuusvirasto. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin
myös viittaus tietojärjestelmäin 5 §:ään,
jossa säädetään rekisterinpitoon liittyvistä
vastuista.

1.2 Laki Euroopan yhteisen yhteisen ka- lastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

3 §. Valvonta. Lain 3 §:ään ehdotetaan li-
sättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäi-
siin toimivaltaisista valvontaviranomaisista
jäljitettävyyasetuksen osalta. Toimivaltaisia
viranomaisia kalastus- ja vesiviljelytuottei-
den osalta kuluttajalle annettavien tietojen
valvonnassa olisivat Elintarvike-
turvallisuusvirasto, aluehallintovirastot sekä kuntien
elintarvikevalvontaviranomaiset. Valvontavi-

ranomaisten toimivallanjaosta säädettäisiin elintarvikelaissa.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan keväällä 2010.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämishjärjestys

Ehdotetut lait vastaisivat perustuslain edellyttämää säädöstasoa eivätkä ne sisältäisi pe-

rustuslain kannalta ongelmallisia perusoikeusrajoituksia. Valtioneuvosto sekä maa- ja metsätalousministeriö voisivat antaa laissa täsmällisesti ja tarkkarajaisesti yksilöidyistä asioista asetuksia. Edellä esitetyin perustein katsotaan, että esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa säätämishjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**elintarvikelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä tammikuuta 2006 annetun elintarvikelain (23/2006) 37 §:n 2 momentti, 38 ja 39 §, 71 §:n 1 momentin 3 kohta ja 83 §:n 1 momentti, sekä
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1137/2008, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, sekä lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

3 §

Euroopan yhteisön lainsäädäntö

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden alalla kuluttajalle annettavien tietojen osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 2065/2001 noudattamisen valvonnassa toimivaltaisista viranomaisista ovat Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot ja kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset siten kuin niiden toimivallanjaosta tässä laissa säädetään.

21 a §

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden markkinoille saattamisesta ilmoittaminen

Toimijan, joka saattaa markkinoille elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita, on ilmoitettava toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen tulee ilmoittaa toimijalle saaneensa tätä koskevat tiedot.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta ilmoituksen tekemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

37 §

Kansalliset vertailulaboratoriot ja hyväksytyt laboratoriot

Hyväksytyt laboratoriot ovat viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyt laboratoriot ja hyväksytyt omavalvontalaboratoriot. Hyväksytyllä laboratorion voi olla myös liikkuva toimintayksikkö.

38 §

Laboratorion hyväksymisen edellytykset

Hyväksyttävällä laboratorion on oltava kirjallinen laatujärjestelmä ja sen on oltava teknisesti pätevä ja pystyttävä tuottamaan luotettavia tuloksia. Laboratorion henkilökunnalla on oltava tehtävän edellyttämä koulutus ja pätevyys.

Viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyt laboratorion tulee lisäksi täyttää valvontasetuksen 12 artiklan 2 kohdan mukaiset vaatimukset.

Omavalvontalaboratorion hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorion pätevyyden toteamiselle asetetut kansainväliset vaatimukset täyttävä toimielin on arvioinnissaan todennut laboratorion täyttävän 1 momentissa säädettyjen vaatimusten lisäksi laboratorion pätevyyttä koskevien kansainvälisten standardien vaatimukset. Laboratori-

on pätevyys on arvioitava vähintään kolmen vuoden välein.

Jos laboratorio ei täytä tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia, mutta puutteet ovat sellaisia, ettei tutkimusten luotettavuus vaarannu, Elintarviketurvallisuusvirasto voi hyväksyä laboratorion määräajaksi. Laboratorion on korjattava puutteet ja haettava lopullista hyväksymistä annetun määräajan kuluessa.

Tarkempia säännöksiä hyväksytyt laboratorioita ja niitä arvioivien toimielinten pätevyyttä kuvaavista standardeista, laboratorioden laatujärjestelmälle asetettavista vaatimuksista, yhteisölainsäädännön toimeenpanon edellyttämistä laboratorion hyväksymisen edellytyksistä sekä laboratorioden henkilökunnan koulutus- ja pätevyysvaatimuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Näytteiden tutkiminen

Valvontaviranomaisen tämän lain mukaista viranomaisvalvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet (viranomaisnäyte) on tutkittava viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa.

Elintarvikemääräyksissä tutkittaviksi edellytetyt ja omavalvontasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä yksilöidyt omavalvontaan kuuluvat näytteet on tutkittava hyväksytyssä omavalvontalaboratoriossa, viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa.

71 §

Kunnan viranomaisen suoritteista perittävät maksut

Kunnan on perittävä elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

3) Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa;

83 §

Rekisterit

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä kaikista elintarvikehuoneistoista, elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista, ensisaapumispaikoista, ensisaapumistoimijoista ja hyväksytyistä laboratorioista. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäiskauppaa käsitteleville elintarvikehuoneistoille hyväksymisnumeron. Alkoholiuomamyymälöistä ja alkoholiuomien valmistus- ja varastointipaikoista rekisteriä pitää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Aluehallintovirasto ja kunnan valvontaviranomainen ylläpitävät rekisteriä valvomistaan elintarvikehuoneistoista. Kunnan valvontaviranomainen ylläpitää rekisteriä valvomistaan elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista. Alkutuotantopaikoista rekisteriä pitää maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) mukaisesti Elintarviketurvallisuusvirasto. Rekisterinpitäjän vastuusta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 5 §:ssä. Kunnat käyttävät ja pitävät alkutuotantopaikkarekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa. Kalastusaluksia ja vesiviljelylaitoksia koskevia rekistereitä pitää Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Toimijan, joka saattaa markkinoille elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita, on tehtävä tämän lain edellyttämä ilmoitus toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle vuoden kuluessa lain voimaan tulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyt lihantarkastuslaboratorio katsotaan tri-

kiinitutkimusten osalta tämän lain nojalla hyväksytyksi viranomaislaboratorioksi ilman erillistä hyväksymistä vuoden 2013 loppuun. Jos lihentarkastuslaboratorion hyväksymishakemuksen käsittely on tämän lain voimaan

tullessa Elintarviketurvallisuusvirastossa viireillä, hakemus katsotaan tässä laissa tarkoitamaksi viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyn laboratorion hyväksymishakemuksiksi.

2.

Laki**Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta 8 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1139/1994) 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 434/2001, uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §

Valvonta

annetun komission asetuksen (EY) N:o 2065/2001 noudattamisen valvonnassa toimivaltaisia viranomaisia ovat Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot sekä kuntien elintarvikevalvontaviranomaiset.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden alalla kuluttajalle annettavien tietojen osalta

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

1.

Laki**elintarvikelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä tammikuuta 2006 annetun elintarvikelain (23/2006) 37 §:n 2 momentti, 38 ja 39 §, 71 §:n 1 momentin 3 kohta ja 83 §:n 1 momentti, sekä
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1137/2008, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, sekä lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

Euroopan yhteisön lainsäädäntö

(nykyinen 4 mom. siirtyy 5 mom.)

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden alalla kuluttajalle annettavien tietojen osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 2065/2001 noudattamisen valvonnassa toimivaltaisia viranomaisia ovat Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot ja kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset siten kuin niiden toimivallanjaosta tässä laissa säädetään.

21 a §

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden markkinoille saattamisesta ilmoittaminen

Toimijan, joka saattaa markkinoille elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita, on ilmoitettava toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen tulee ilmoittaa toimijalle saaneensa tätä koskevat tiedot.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tar-

koitetusta ilmoituksen tekemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

37 §

Kansalliset vertailulaboratoriot ja hyväksytyt laboratoriot

Hyväksytyjä laboratorioita ovat viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyt laboratoriot, *hyväksytyt lihan tarkastuslaboratoriot* ja hyväksytyt omavalvontalaboratoriot. Hyväksytyllä laboratoriolla voi olla myös liikkuva toimintayksikkö.

37 §

Kansalliset vertailulaboratoriot ja hyväksytyt laboratoriot

Hyväksytyjä laboratorioita ovat viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyt laboratoriot ja hyväksytyt omavalvontalaboratoriot. Hyväksytyllä laboratoriolla voi olla myös liikkuva toimintayksikkö.

38 §

Laboratorion hyväksymisen edellytykset

Hyväksyttävällä laboratoriolla on oltava kirjallinen laatujärjestelmä, laboratorion on oltava teknisesti pätevä ja sen tulee pystyä tuottamaan luotettavia tuloksia. Laboratorion henkilökunnalla on oltava tehtävän edellyttämä koulutus ja pätevyys. *Hyväksytyä lihan tarkastuslaboratoriota lukuun ottamatta tutkimuksista vastaavalla henkilöllä on oltava tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto tai vastaava pätevyys.*

Viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyn laboratorion tulee lisäksi täyttää valvontaasetuksen 12 artiklan 2 kohdan mukaiset vaatimukset.

Lihantarkastuslaboratorion hyväksymisen edellytyksenä on, että Elintarvikeviraston hyväksymä toimielin on arvioinnissaan todennut laboratorion täyttävän 1 momentissa säädetyt vaatimukset. Hyväksyttävällä toimielimellä on oltava tarvittava asiantuntemus ja kirjallinen arviointimenettelyä koskeva laatujärjestelmä ja sen on toimittava puolueettomasti ja luottamuksellisesti. Laboratorion pätevyys on arvioitava vähintään kolmen vuoden välein.

Omavalvontalaboratorion hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorioden pätevyden toteamiselle asetetut kansainväliset

38 §

Laboratorion hyväksymisen edellytykset

Hyväksyttävällä laboratoriolla on oltava kirjallinen laatujärjestelmä ja sen on oltava teknisesti pätevä ja *pystyttävä* tuottamaan luotettavia tuloksia. Laboratorion henkilökunnalla on oltava tehtävän edellyttämä koulutus ja pätevyys.

Viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyn laboratorion tulee lisäksi täyttää valvontaasetuksen 12 artiklan 2 kohdan mukaiset vaatimukset.

(3 mom. kumotaan)

Omavalvontalaboratorion hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorioden pätevyden toteamiselle asetetut kansainväliset

vaatimukset täyttävä toimielin on arvioinnissaan todennut laboratorion täyttävän 1 momentissa säädettyjen vaatimusten lisäksi laboratorioden pätevyyttä koskevien kansainvälisten standardien vaatimukset. Laboratorion pätevyys on arvioitava vähintään kolmen vuoden välein.

Jos laboratorio ei täytä tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia, mutta puutteet ovat sellaisia, ettei tutkimusten luotettavuus vaarannu, Elintarviketurvallisuusvirasto voi hyväksyä laboratorion määräajaksi. Laboratorion on korjattava puutteet ja haettava lopullista hyväksymistä annetun määräajan kuluessa.

Tarkempia säännöksiä hyväksytyjä laboratorioita ja niitä arvioivien toimielinten pätevyyttä kuvaavista standardeista, laboratorioden laatujärjestelmälle asetettavista vaatimuksista, yhteisöläinsäädännön toimeenpanon edellyttämistä laboratorion hyväksymisen edellytyksistä sekä laboratorioden henkilökunnan koulutus- ja pätevyysvaatimuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Näytteiden tutkiminen

Valvontaviranomaisen tämän lain mukaista viranomaisvalvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet (viranomaisnäyte) on tutkittava viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa. *Lihantarkastukseen kuuluvia näytteitä voidaan tutkia lisäksi hyväksytyssä lihan-tarkastuslaboratoriossa.*

Elintarvikemääräyksissä tutkittaviksi edellytetyt ja omavalvontasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä yksilöidyt omavalvontaan kuuluvat näytteet on tutkittava hyväksytyssä omavalvontalaboratoriossa, viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa.

Tarkempia säännöksiä lihan-tarkastusnäytteistä ja niiden tutkimisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

vaatimukset täyttävä toimielin on arvioinnissaan todennut laboratorion täyttävän 1 momentissa säädettyjen vaatimusten lisäksi laboratorioden pätevyyttä koskevien kansainvälisten standardien vaatimukset. Laboratorion pätevyys on arvioitava vähintään kolmen vuoden välein.

Jos laboratorio ei täytä tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia, mutta puutteet ovat sellaisia, ettei tutkimusten luotettavuus vaarannu, Elintarviketurvallisuusvirasto voi hyväksyä laboratorion määräajaksi. Laboratorion on korjattava puutteet ja haettava lopullista hyväksymistä annetun määräajan kuluessa.

Tarkempia säännöksiä hyväksytyjä laboratorioita ja niitä arvioivien toimielinten pätevyyttä kuvaavista standardeista, laboratorioden laatujärjestelmälle asetettavista vaatimuksista, yhteisöläinsäädännön toimeenpanon edellyttämistä laboratorion hyväksymisen edellytyksistä sekä laboratorioden henkilökunnan koulutus- ja pätevyysvaatimuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Näytteiden tutkiminen

Valvontaviranomaisen tämän lain mukaista viranomaisvalvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet (viranomaisnäyte) on tutkittava viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa.

Elintarvikemääräyksissä tutkittaviksi edellytetyt ja omavalvontasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä yksilöidyt omavalvontaan kuuluvat näytteet on tutkittava hyväksytyssä omavalvontalaboratoriossa, viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa.

(3 mom. kumotaan)

71 §

Kunnan viranomaisen suoritteista perittävät maksut

Kunnan on perittävä elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

3) Euroopan unionin ulkopuolelle *eläimistä saatavia* elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa;

71 §

Kunnan viranomaisen suoritteista perittävät maksut

Kunnan on perittävä elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

3) Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa;

83 §

Rekisterit

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä kaikista elintarvikehuoneistoista, ensisaapumispaikoista, ensisaapumistoimijoista ja hyväksytyistä laboratorioista. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäiskauppaa käsitteleville elintarvikehuoneistoille hyväksymisnumeron. Alkoholiuomamyymälöistä ja alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikoista rekisteriä pitää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Aluehallintovirasto ja kunnan valvontaviranomainen ylläpitää rekisteriä valvomistaan elintarvikehuoneistoista. Kunnan valvontaviranomainen ylläpitää rekisteriä valvomistaan elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista. Alkutuotantopaikoista rekisteriä pitää maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain (1515/1994) mukaisesti maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus. Kunnat käyttävät ja pitävät alkutuotantopaikkarekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa. Kalastusaluksia ja vesiviljelylaitoksia koskevia rekistereitä pitää Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö.

83 §

Rekisterit

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä kaikista elintarvikehuoneistoista, *elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista*, ensisaapumispaikoista, ensisaapumistoimijoista ja hyväksytyistä laboratorioista. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäiskauppaa käsitteleville elintarvikehuoneistoille hyväksymisnumeron. Alkoholiuomamyymälöistä ja alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikoista rekisteriä pitää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Aluehallintovirasto ja kunnan valvontaviranomainen ylläpitävät rekisteriä valvomistaan elintarvikehuoneistoista. Kunnan valvontaviranomainen ylläpitää rekisteriä valvomistaan elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista. Alkutuotantopaikoista rekisteriä pitää *maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) mukaisesti Elintarviketurvallisuusvirasto. Rekisterinpitäjän vastuusta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 5 §:ssä*. Kunnat käyttävät ja pitävät alkutuotantopaikkarekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa.

nessa. Kalastusaluksia ja vesiviljelylaitoksia koskevia rekistereitä pitää Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Toimijan, joka saattaa markkinoille elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita, on tehtävä tämän lain edellyttämä ilmoitus toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle vuoden kuluessa lain voimaan tulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyt lihantarkastuslaboratorio katsotaan trikiinitutkimusten osalta tämän lain nojalla hyväksytyksi viranomaislaboratorioksi ilman erillistä hyväksymistä vuoden 2013 loppuun. Jos lihantarkastuslaboratorion hyväksymishakemuksen käsittely on tämän lain voimaan tullessa Elintarviketurvallisuusvirastossa viireillä, hakemus katsotaan tämän lain tarkoittamaksi viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyt laboratorio hyväksymishakemuksiksi.

2.

Laki**Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta 8 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1139/1994) 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 434/2001, uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Valvonta

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden alalla kuluttajalle annettavien tietojen osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 2065/2001 noudattamisen valvonnassa toimivaltaisia viranomaisia ovat Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot sekä kuntien elintarvikevalvontaviranomaiset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .